

Več o vsebini STROKOVNEGA POSVETA

Na dogodku bo predstavljena slovenska študija »[Pregled sistema trajnostnih kriterijev s predlogom prenosa](#)«, ki sta jo v letu 2017 po naročilu MOP izdelala GI ZRMK in ZAG. Na podlagi rezultatov primerjave obstoječih mednarodnih sistemov ocenjevanja trajnostne gradnje in ocene možnosti prenosa posameznega sistema glede na slovensko zakonodajno okolje sta izdelovalca študije pripravila predlog nabora kriterijev in predlog akcijskega načrta za vpeljavo sistema trajnostnih kazalnikov. Predlagani sistem kazalnikov je vsebinsko usklajen z aktualnimi trendi trajnostne gradnje v EU in podpira izvrševanje prednostnih politik s področja zmanjševanja nastajanja emisij toplogrednih plinov v življenjskem ciklu stavbe, spodbujanja učinkovite rabe vode in surovin, zagotavljanja zdravih in udobnih bivalnih pogojev, naslavlja prilagajanje na klimatske spremembe in optimizacijo stroškov in vrednosti stavbe v njenem življenjskem ciklu.

Evropska komisija (EK) je v okviru sporočila »[Časovni okvir za Evropo, gospodarno z viri](#)« opredelila pomembne prioritete na področju stavb, kot so energetska učinkovitost, raba obnovljivih virov energije, presoja vplivov na okolje v življenjskem ciklu stavb, upoštevanje vseh stroškov v celotni življenjski dobi stavb (vključno z odpadki pri gradnji in rušenju, in ne le začetnih stroškov); izboljšave pri porabi virov in energije v življenjskem ciklu – z izboljšanimi trajnostnimi materiali, večjo stopnjo recikliranosti odpadkov in z boljšim oblikovanjem, za kar je potrebno vključevanje celotne vrednostne verige v gradbenem sektorju. EK se je v tem dokumentu med drugim zavezala tudi za pripravo načrtovalskih meril, v povezavi s trajnostnostjo.

Vrsto aktivnosti na tem področju je konec leta 2017 zaokrožila evropska študija »**Razvoj EU okvira jedrnih kazalnikov za oceno okoljskih performanc stavb**«, s katero je JRC (Skupno raziskovalno središče EK) na temelju širokega posvetovanja z EU deležniki (2015-2017) predstavilo okvir **Level(s)** za presojo trajnostne gradnje v duhu evropskih ciljev učinkovitega ravnanja z viri in krožnega gospodarstva.

Level(s) predstavlja EU okvir jedrnih kazalnikov trajnostne gradnje za poslovne in stanovanjske stavbe, zasleduje doseganje šestih marko ciljev in podaja nabor posameznih kazalnikov za oceno okoljskih performanc v življenjskem ciklu stavbe, kar je tudi osnovni namen, obenem pa omogoča tudi oceno drugih pomembnih lastnosti stavb, kot so zdravo in udobno bivanje, vseživljenjski stroški in obvladovanje potencialnih prihodnjih tveganj za delovanje stavb. Kazalniki temeljijo na obstoječih orodjih in standardih ter pokrivajo energijo, materiale, vodo, zdravje in udobje, klimatske spremembe, vseživljenjske stroške ter vrednost stavbe. Beta verzija okvira Level(s) je od jeseni 2017 dalje na voljo za brezplačno uporabo in testiranje.

Ozaveščeni investitorji tudi pri nas v svoje projekte vključujejo merila za trajnostno gradnjo. Na dogodku bodo svoje izkušnje z uvajanjem trajnostnih meril pri načrtovanju stavb predstavili investitorji, projektanti in specializirani strokovnjaki za področje trajnostne gradnje.

Nova uredba o ZeJN in stavbe

V drugi polovici lanskega leta je pri nas začela veljati nova Uredba o zelenem javnem naročanju, ki ne predpisuje več uporabe znane Priloge 7 za projektiranje in gradnjo stavb. Sicer je ohranjena zahteva po obveznem deležu lesa oz. možni delni kompenzaciji le-tega z proizvodi, ki okoljske lastnosti izkazujejo z znaki za okolje tipa I ali III, novost pa predstavlja alternativna možnost gradnje stavb ob »uporabi katerega od priznanih sistemov gradnje in certificiranje trajnostne gradnje, kot so npr. DGNB, BREEAM, LEED«.

Evropa in sistem Level(s)

Medtem je Evropska komisija (EK) izpolnjevala dve nalogi, ki izhajata iz politik za povečanje energetske učinkovitosti v stavbah in za gospodarno ravnanje z viri. EK si je zadala po eno strani pripravo skupne evropske sheme za energetske certificiranje nestanovanjskih stavb in po drugi strani pripravo načrtovalskih meril, v povezavi s trajnostnostjo gradnje. Vrsto aktivnosti na tem področju je konec leta 2017 zaokrožila evropska študija »**Razvoj EU okvira jedrnih kazalnikov za oceno okoljskih performanc stavb**«, s katero EK predstavila **okvir Level(s) za presojo trajnostne gradnje** v duhu evropskih ciljev učinkovitega ravnanja z viri in krožnega gospodarstva. Kazalniki metode Level(s) pokrivajo energijo, materiale, vodo, zdravje in udobje, klimatske spremembe, vseživljenjske stroške ter vrednost stavbe in omogočajo uporabnikom tri zahtevnostne ravni analize. Beta verzija

okvira Level(s) je od jeseni 2017 dalje na voljo za brezplačno uporabo in testiranje. Level(s) bi glede na zahtevnost lahko šteli med priznane sisteme, katerih uporabo omogoča nova Uredba o ZeJN.

Praksa v tujini in pri nas

Ozaveščeni investitorji, ki so želeli graditi trajnostno, so imeli do sedaj na voljo različne mednarodne certifikacijske sheme (LEED, BREEAM, DGNB), po katerih so lahko snovali svoje stavbe in na koncu potrdili dosežene lastnosti s certifikatom. S pripravo meril se je mednarodni trg odzval na potrebe označevanju nadstandardne kakovosti stavb z vidika uporabnika, ohranjanja okolje in gospodarnosti naložbe. Vendar tovrstno preverjanje s tržnimi certifikacijskimi shemami ni doseglo več kot le na en odstotek vrhunskih poslovnih in javnih stavb. Pri nas smo v letu 2011 za javne stavbe sprejeli Uredbo o zelenem javnem naročanju, v okviru katere je priloga 7 podala merila za načrtovanje, izvedbo in obnovo zelenih javni stavb. Uredba o ZeJN je le deloma izpolnjevala zastavljene cilje in stroka je apelirala na zakonodajalca za bolj celovit pristop. Dejstvo je tudi, da je reguliranje tega področja zahtevno in pogosto zaradi raznolikih robnih pogojev gradnje dvorezen meč, Stroka je apelirala na zakonodajalca, da pripravi fleksibilnejša merila, saj so tudi v tujini primeri urejanja trajnostne gradnje z vnaprej predpisanimi lastnostmi redki.

Slovenski napredek pri trajnostnih merilih

Nova verzija Uredbe o zelenem javnem naročanju¹ od septembra 2017 ne predpisuje več nekdanje Priloge 7 s pogoji za projektiranje, gradnjo in prenovu stavb. Novost je, da je alternativa še vedno ohranjeni zahtevi za 30 % delež lesa pri stavbah v okviru ZeJN »uporaba katerega od priznanih sistemov gradnje in certificiranje trajnostne gradnje, kot so npr. DGNB, BREEAM, LEED«.

Vzporedno je Ministrstvo za okolje in prostor naročilo slovensko študijo »Pregled sistema trajnostnih kriterijev s predlogom prenosa²«, ki sta jo v letih 2016-2017 izdelala Gradbeni inštitut ZRMK in Zavod za gradbeništvo Slovenije. Na podlagi rezultatov primerjave obstoječih mednarodnih sistemov ocenjevanja trajnostne gradnje in ocene možnosti prenosa posameznega sistema glede na slovensko zakonodajno okolje, so izdelovalci pripravili predlog nabora trajnostnih kriterijev ter predlog akcijskega načrt za vpeljavo sistema trajnostnih kazalnikov. Študija se opira tudi na aktualna evropska dognanja pri razvoju sistema trajnostnih kazalnikov za stavbe Level(s). Predlagani kazalniki na področju stavb podpirajo izvrševanje prednostnih politik s področja zmanjševanja nastajanja emisij toplogrednih plinov v življenjskem ciklu stavbe, spodbujanja učinkovite rabe vode in surovin, zagotavljanja zdravih in udobnih bivalnih pogojev, naslavlja prilagajanje na klimatske spremembe in optimizacijo stroškov in vrednosti stavbe v njenem življenjskem ciklu.

Bi lahko sistem Level(s) uporabili pri zelenem javnem naročanju (ZeJN)?

Na ministrstvu pristojnem za graditev menijo, da je to vsekakor primeren način zasledovanja trajnostnih načel pri načrtovanju stavbe, zato se tudi vključujejo v testno uporabo metode, ki že poteka tudi v slovenskem prostoru.

---

¹ Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17)

² http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/graditev/